

ТАЪЛИМДА ТЕХНОЛОГИК ЖАРАЁНЛАРНИ АВТОМАТЛАШТИРИШНИ БОШҚАРИШ УСУЛЛАРИНИ ЎҚИТИШ

Абдуганиева Юлдузой Шахабидиновна
Тошду Олмалиқ филиали, математика ва
Информатика кафедраси катта ўқитувчиси

Аннотация: Ушбу мақолада таълим соҳасидаги технологик жараёнларни автоматлаштиришни бошқариш учун турли хил ўқитиш усуллари кўриб чиқилган. Тадқиқотнинг асосий мақсади талабаларни нафақат назарий билимларни, балки автоматлаштирилган тизимларни бошқариш бўйича амалий кўникмаларни егаллашга ёрдам берадиган таълимга самарали ёндашувларни ўрганишдир. Мақола муаллифлари замонавий таълим технологияларидан фойдаланиш, амалий машғулотлар, лойиҳа фаолияти, муаммоли ўқитиш усули, таълимни индивидуаллаштириш ва жамоавий ўқитиш каби анъанавий ва инновацион ўқитиш усуллари таҳлил қиладилар.

Калит сўзлар: Менежмент, автоматлаштириш, технологик жараёнлар, таълим, ўқитиш усуллари, самарадорлик.

Жараёнларни автоматлаштиришни бошқариш фаолиятнинг турли соҳаларида, шу жумладан таълимда муҳим рол ўйнайди. Ахборот технологиялари ва автоматлаштирилган тизимларнинг ривожланиши билан ушбу соҳада билим ва кўникмаларга ега мутахассисларга еҳтиёж ортди. Шу муносабат билан технологик жараёнларни автоматлаштиришни бошқариш бўйича тренинглار долзарб ва талабга айланиб бормоқда.

Ушбу мақоланинг мақсади таълим соҳасидаги технологик жараёнларни автоматлаштиришни бошқариш учун турли хил ўқитиш усуллари кўриб чиқишдир. Биз талабаларга нафақат назарий билимларни, балки автоматлаштирилган тизимларни бошқариш бўйича амалий кўникмаларни егаллашга имкон берадиган самарали ўқув ёндашувларини ўрганамиз. Замонавий ўқув жараёнида нафақат маълумот узатишга, балки касбий вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун зарур бўлган талабаларнинг малакаларини ривожлантиришга ҳам катта эътибор қаратилмоқда. Технологик жараёнларни автоматлаштиришни бошқаришни ўрганиш билимларни реал вазиятларда амалий қўллашга, шунингдек танқидий фикрлаш, ижодкорлик ва жамоада ишлаш қобилиятини ривожлантиришга қаратилиши керак. Келажакда биз мақсадларимизга еришишга имкон берадиган ва талабаларнинг технологик жараёнларни автоматлаштиришни бошқариш бўйича материалларни самарали ўзлаштиришини таъминлайдиган турли хил ўқитиш усуллари кўриб чиқамиз. Ушбу усуллар анъанавий ёндашувларни ҳам, замонавий таълимда фаол қўлланиладиган инновацион технологияларни ҳам ўз ичига олади. Замонавий таълим технологияларидан фойдаланиш: асосий усуллардан бири замонавий таълим технологияларини ўқув жараёнига интеграциялашдир. Бунга самарали ўрганишни осонлаштириш учун интерактив доскалар, компьютер дастурлари, онлайн курслар ва бошқа воситалардан фойдаланиш киради. Амалий машғулотлар ва лаборатория ишлари: амалий машғулотлар ва лаборатория ишларини ўтказиш талабаларга автоматлаштирилган тизимларни бошқариш бўйича амалий кўникмаларни егаллашга имкон беради. Ушбу ўқитиш усули талабаларга назарий билимларни амалда қўллаш ва мустақил ишлаш кўникмаларини ривожлантириш имконини беради.

Лойиҳа фаолияти: талабаларни автоматлаштирилган технологияларни бошқариш бўйича лойиҳа фаолиятига жалб қилиш уларнинг ижодий фикрлаш, таҳлилий қобилиятлари ва мулоқот қобилиятларини ривожлантиришга ёрдам беради. Талабалар Реал лойиҳалар устида ишлашлари, технологик жараёнларни автоматлаштириш соҳасидаги муаммоларни ҳал қилишлари мумкин.

Муаммоли ўқитиш усули: муаммоли ўқитиш усулини қўллаш талабаларга жараёнларни автоматлаштиришни бошқариш соҳасидаги муаммоларнинг ечимини мустақил равишда излашга имкон беради. Шу билан бирга, ўқитувчи мураббий сифатида ишлайди, муаммоларни ҳал қилиш жараёнида ёрдам ва кўрсатмалар беради.

Таълимни индивидуаллаштириш: талабаларнинг турли даражадаги тайёргарлигини ҳисобга олган ҳолда, individual таълим усуллари қўллаш муҳимдир. Бунга табақалаштирилган дарсларни ташкил етиш, турли ўқув материаллари ва технологияларидан фойдаланиш орқали еришиш мумкин.

Коллектив ўрганиш ва ҳамкорлик: коллектив машғулотлар ва лойиҳаларни ўтказиш жамоавий иш ва ҳамкорлик кўникмаларини ривожлантиришга ёрдам беради. Талабалар ўз тажрибалари билан ўртоқлашишлари, муаммоларни биргаликда ҳал қилишлари ва умумий мақсадларга еришишлари мумкин.

Хулоса қилиб айтганда, таълимдаги технологик жараёнларни автоматлаштиришни бошқариш бўйича самарали ўқитиш комплекс ёндашувни ва турли усул ва технологиялардан фойдаланишни талаб қилади. Назарий билимларни амалий тажриба билан бирлаштириш ва талабаларда нафақат касбий маҳоратни, балки ижодий фикрлаш ва мустақил ишлаш қобилиятини ривожлантириш муҳимдир.

Адабиётлар рўйхати:

1. Юсупбеков Н. Р. ва бошқалар. Техник жараёнларни бошқариш тизимлари, - тошкент, 997 й.
2. Юсупбеков Н. Р. ва бошқалар. Автоматика ва ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш.- Тошкент, 982 й.
3. Мансуров Ҳ. Н. Автоматика ва ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш, - Тошкент 987 й.
4. F. S. Мирзаходжаева. Автоматик бошқарув назарияси о рганиш бо йича услубий қолланма. Асосий тушунчалар ва та рифлар. Тошкент 989 й.
5. Улуғмуродов Н. Н., Улжаев Е. У. "автоматика" фанидан лаборатория ишлари бўйича услубий қолланма, Тошкент, 2000 йил. ҲОРИЖИЙ МАНБАЛАР. Пугачёв А. В. "Контроль и автоматизация переработки сыпучих материалов", Энергоатомдат, 989 г.
6. "Автоматические приборы, регуляторы и вычислительные системы". Справочное пособие под кизил. V. D. Кошарского.- Л: 976 й.
7. Ивашенко Н. Н. Автоматическое регулирование. Назария и систем элементы. Учебник для Вузов. М: "Машиностроение " 978, 736 с.
8. Майзел М. М Основы автоматизации и автоматизации производственных процессов, - Тошкент, 964 г. 287.